

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

Torres, Francisco de

Coloniae Agrippinae, 1580

VD16 ZV 18729

Capvt XVIII. Responsio ad id, quod obijcitur ex dif. 99 cap. primae sedis, ne episcopus primae sedis, appelletur princeps Sacerdotu[m], aut summus Sacerdos. Quomodo redarguatur Antonius, cum eludit, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

Legant autem si in his prouincijs alius Apostolus inuenitur? aut legitur docuisse. quod si non legunt, quia nusquam inueniunt, oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit, à qua principium eos accepisse non dubium est; ne dum peregrinis sermonibus student, caput institutionum videantur amittere. An dices, quod paulo ante dixisti, testimonium hoc pontificis in causa sua non esse admittendum? demus tibi hoc, si solius pontificis testimonium est. Immo si aliorum plurium, at quid? si omnium est? quid? inquam, si omnes historiae hoc testantur? aut profer tu aliquam, quae contra quam hic pontifex Innocentius testatur, narret. Quod si adhuc dixeris, ne sic quidem esse credendum, reliquum est, ut tibi dicamus, quod Augustinus dixit libro priore de moribus Ecclesiae c. 29. Manichæis, qui dicebant falsas esse scripturas sanctas, quibus tamen testimonium tribuit cuncta Ecclesia, consequetur namque, inquit, omnium litterarum summa peruersio, & omnium, qui memoriae mandati sunt, librorum abolitio, si quod tanta populorum religione roboratum est, tanta hominum, & temporum consensione firmatum, in hanc dubitationem adducitur, ut ne historiae quidem vulgaris fidem possit grauitatemque obtinere. Sequitur in tuo libro.

videat Antonius, & iudicet academia eius, an sit hoc testimonium pontificis solum in causa sua, ut non sit admittendum iudice Antonio. Quomodo in Antonium quadret, quod Augustinus Manichæis respondit, si pergar non credere testimonio omnium ecclesiarum, & historiarum.

CAPVT XVIII.

Responsio ad id, quod obijcitur ex dif. 99. cap. primæ sedis, ne episcopus primæ sedis, appelletur princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos. Quomodo redarguatur Antonius, cum eludit, quod Tertull. pontificem Romanum Episcopum Episcoporum vocat, quasi ad perstringendam eius ambitionem sic vocasset, ut inepte interpretatur.

Reterea ipsis Synodum decretis interdictum est, ne quis princeps sacerdotum, vel summus sacerdos, vel vniuersalis, aut aliquid huiusmodi appelletur, sed tantum primæ sedis Episcopus. Can. primæ sedis, & sequentis dif. 99. vbi nominatim vetat canon, ne ipse Romanus pontifex vniuersalis appelletur. Magnum argumentum impudentiæ, & inopiæ vestræ est Antonii, quod eadem semper obijcitur

F f

iectatis

De canone
Synodi Car-
thagin. ne
quis episco-
pus vniuer-
salis voce-
tur &c.

iectatis, & quæ nos ad ea respondere solemus, semper tacetis, semper dissimulatis. Si refellere, & infirmare potestis, cur parcius? an non est hoc ad æquiuocum compulsos esse? respondi super Magdeburgensibus centuriarum auctoribus, & tuis Commilitonibus libro 3. cap. 1. quæ te credo legisse, licet silentio callide dissimules, cogor repetere, quæ illis respondi propter eos, qui non legerunt, ne fortasse libros habent. Postquam probavi & ex æquitate auctoritate ipsius Synodi Carthaginensis, & Mileuitana, tum Augustini, Prosperi Aquitanici, & Possidonij, & aliorum, nunquam Synodum Carthaginensem negasse, aut refutasse primatum episcopi Romani, ut Centuriatores mentiebantur, subiunxi, Qua fronte igitur, quod in eadem Synodo decretum est, seu potius renouatum, & ex tertia Synodo Carthagin. c. 26. repetitum; ut episcopus primæ sedis non appelletur princeps sacerdotum, aut summus sacerdos, aut aliquid huiusmodi, sed tantum primæ sedis Episcopus, hoc ad episcopum Romanæ sedis referre audeatis? & quod magis ridiculum est, non aduertitis vos vos vocari, & esse conceditis, primatum ei, licet inuiti & nescientes, conceditis. Quomodo, non prima inter reliquas alias Sedes esse poterat, nisi primatum inter eas haberet? (in enim Romana non sit prima Sedes in his aut illis prouincijs, ut est Carthagin. prima in prouincijs Africa; Alexandria prima in prouincijs Egypti, Lybia, & Pætapolis; Antiochena ite prima in suis, relinquatur, ut sit prima Sedes in omnibus prouincijs Ecclesiæ Catholice, aut nusquam est prima. Habet igitur potestatem in episcopos omnium prouinciarum, ut habet propter eius formam Alexandria Sedes potestatem in suarum prouinciarum episcopos, Antiochena ite in suarum; & Carthagin. in episcopos Africa. Aut dicant Centuriatores, si sciunt, aut usquam legerunt, in quarum prouinciarum Episcopos habeat priuata potestatem prima sedes episcopi Romani, quæ ipsi confitentur appellatam esse in Synodo Carthagin. primam Sedem. Aut si dicere non possunt, superest, ut vel confiteantur, esse quidem illam primam Sedem, sed inter nullas alias; quo nihil potest esse magis delirium, vel primam esse inter reliquas omnes. Sic isti sapientes iuxta verbum domini in astutia sua comprehensi sunt. Canon igitur concilij

Quomodo
magistri Lu-
theranorum,
cum conce-
dunt vocari,
& esse epi-
scopum Ro-
manum Epi-
scopum pri-
mæ sedis se-
esendum de-
cretum Sy-
nodi Car-
thaginensis,
primatum
nescientes &
nolentes ei
tribuunt.

concilij Africani, à Gratiano relatus dis. 99. c. primæ sedis, qui ut demonstratū est, de episcopo Romano non potest intelligi, sancitus est de primatibus Africa, id est, de episcopis primarum sedium in Africa, quia olim, ut Leo IX. in epistola ad Petrum, & Ioannē episcopos Africanos contra episcopum Grumitanū scripsit, in singulis prouincijs Africa primates instituebantur non secundū potentiam (inquit) alicuius Ciuitatis, sed secundū tempus suæ ordinationis. Metropolitanus n. vocabatur in Africa primates, qui erāt episcopi primarū Sedium, quib. tamen præerat Episcopus Carthagin. primus ut idē Leo ait, & maximus totius Africa Metropolitanus propter Carthaginē totius Africa Metropolitim, qui solus accipiebat palliū ab apostolica Sede, vnde & episcopos cōsecrādi (inquit) principale, & antiquū ius retinet, ut ex verbis Aurelij in Concilio Carthaginensi 3. c. 39. intelligi potest. De primatib. igitur Africa, qui dicebantur, & erant episcopi primarū sedium in Africa, sic cautū est eanone illo dis. 99. ca. primæ sedis, ut admonerentur se intra modū suū, & mensurā continere, ne se aliquādo in dignitatē Ecclesie Carthagin. efferrent, ut Grumitanus ille episcopus tēpore Leonis IX. retinuit, de quo sic in ea ipsa epist. idē Leo scripsit, neq. quicunq. ille sit Grumitanus episcopus aliquā licentiā consecrandi episcopos, vel disponēdi, seu prouinciale conciliū conuocandi habet sine consensu Carthaginēsis Episcopi, cuiuslibet dignitatis, aut potestatis sit, qui cetera præter quā quæ ad propriā Ecclesiam pertinent, sicut & alij Africani episcopi, consilio Carthaginensis Archiepiscopi ager, Deinde, quod addidisti, Vbi nominatim vetat Canon, ne ipse Romanus pontifex vniuersalis appelletur, mendose hoc à te appositum est Canoni. Nunquam hoc legisti, nec ante te legerunt in Synodo Africana Magdeburgenses, quos tu sequutus es, qui hoc ipsum Canoni addiderunt, quo magis lectores artificioso mendacio fallerētur. Illud enim non est ex canone Concilij Africani, sed ex Gratiani rubrica (sic vocant summas capitum inscriptas singulis capitibus) in caput proximē sequens epistola Pelagij pontificis. Qui quidē prohibuit, ut nullus patriarcha vniuersalis appellaretur, quia qui se sic appellaret, se solum patriarcham

Quomodo Canon synodi Carthaginensis ad Episcopū Romanum referri non potest.

Quomodo Canon dist. 99. c. primæ sedis, de primatibus Africa, qui dicebantur episcopi primarum sedium, omnino intelligendus est. Quod episcopi primarum sedium in Africa subiecti erāt episcopo Carthaginensi.

Quid mendose appositum fuerit Canoni Concilij Carth. Antonius.

Quomodo
vocabulum
vniuersalis
acciperent,
qui prohi-
buerunt, vt
nullus pa-
triarcha v-
niuersalis
appellare-
tur.

appellari velle videretur, vt idem exposuit subiungens, quia si v-
nus patriarcha vniuersalis dicitur, patriarcharum nomen ceteris
derogatur, dis. 99. cap. nullus patriarcha. Eodem modo accipie-
bat verbū vniuersalis beatus Greg. conquerens de Ioanne Episco-
po Constantinopolitano, quod se Episcopum vniuersale appellaret,
sic libro 4. epist. 33. ad Constantiam Augustam scripsit, triste
tamen est, vt patienter feratur, quatenus de spectis omnibus præ-
dictus frater, & Coepiscopus meus, solus conatur appellari episco-
pus. Deinde subiungit, sed in hac eius superbia, quid aliud, nisi pro-
pinqviam Antichristi esse tempora designatur, & quæ sequun-
tur. Hæc itaq; erat intolerabilis superbia, videri velle appellatio-
ne huius nominis vniuersalis, quasi solus ipse esset episcopus, quod
erat scandali plenum, & schismatis seminarium. Vnde libro 6. epist.
28. ad Cyriacum Episcopum Constant. sic scripsit, oportet ergo, vt
mibi, atq; omnibus fratribus vestris eius charitatis pulchritudi-
nem in hoc primū opere monstretis, vt verbum superbiæ, per quod
graue scandalum in Ecclesijs generatur, auferre festinetis, hoc mo-
dis omnibus implentes, quod scriptum est, solliciti seruare vnitatem
spiritus in vinculo pacis. Et paulo post, ego enim Iesum teste
inuoco in anima mea, quia à summo vsq; ad vltimum nulli hominum
dare scandali occasionem volo: omnes magnos esse, & honorabiles

Quomodo
declaravit
Greg. ma-
gnus, quod
nollet voca-
ri vniuersa-
lis episcopus
nō pertine-
re ad minu-
endum ho-
norem, quo
cathedram
Petri Deus
honorare
voluit, cui
qui honorē
detrahit,
Deo detra-
hit.

cupio, quorum tamen honor honor omnipotentis Dei non detrahat.
Nam quisquis se cōtra Deū honorari appetit, mihi honorabilis non
est. Non obscure significauit hic, quod hoc insolens, & superbum
nomen vniuersalis tribui sibi nollet, nō pertinere hoc ad minuendū
honorem, quo cathedram Petri Christus honorauit, quem vniuer-
sali Ecclesiæ præposuit, quod idem Gregorius clarius adhuc signi-
ficauit libro 7. epist. 30. ad Eulogium Episcopum Alexandri-
num, qui in litteris suis ad Gregorium, vniuersalem Papam eum
appellauerat, ecce, inquit, in præfatione epistolæ quam ad me ipsum
qui prohibui, direxistis, superbiæ appellationis verbum vniuersa-
lem me papam dicentes imprimere curastis, quod peto dulcissima
mibi sanctitas vestra vltra nō faciat, quia vobis subtrahitur, quod
alteri, plusquam ratio exigit, præbetur: ego enim non verbis que-
ro pro-

ro prosperari, sed moribus, nec honorem esse deputo, in quo fratres meos honorem perdere cognosco. Hoc, ut antea dixi, idcirco ait, quod qui vniuersalem Papam, siue Episcopum se, vel alium dicit, significare videtur non esse alium papam, id est, episcopum, quod est honorem Papæ, id est, Episcopi alijs detrahere. Deinde subiungit, meus namque honor, est honor vniuersalis Ecclesiæ, scilicet quia Ecclesia vniuersalis erat Ecclesia eius. Sicut enim honor episcopi est honor Ecclesiæ suæ, cui præest: ut Constantinopolitani honor, Ecclesiæ Constantinopolitanae honor est; sic papæ, siue episcopi Romani honor Ecclesiæ vniuersalis est, cui præest. Plane igitur vniuersalis Ecclesiæ papam, siue episcopum se profiteretur, quod est primatum in reliquos episcopos habere, quorum cuique portio gregis ascripta sit, ut ait Cyprianus, quam regat vnusquisq; & gubernet, rationem sui actus domino redditurus. Illud verò vocabulum, vniuersalis episcopus, siue papa, significabat, ut sepius dicam, non esse alium episcopum, ut si de aliquo diceremus, esse eum in mundo vniuersalem hominem, significaremus sane, esse eum vniuersum hominem, id est, nullum hominem præter ipsum esse in mundo. Cū tamen Pontifex ita sit episcopus, ut sint alij eius Coepiscopi, sicut paulo ante in Epistola ad Constantiam Augustam Ioannem patriarcham Const. fratrem, & Coepiscopum suum vocauit, licet solus sit vniuersalis Ecclesiæ Episcopus; sicut alij, suæ quisque partis Ecclesiæ vniuersalis episcopus. Vnde idem Greg. subiungit, tunc ego verè honoratus sum, cum singulis quibusq; honor debitus non negatur. Si enim vniuersalem papam vestra sanctitas dicit, negat se hoc esse, quod me fatetur vniuersum. Sic etiã respondi dudum Andreæ Freyhubio, qui Gregorium magnum citauit testem contra primatum, quòd nollet vocari vniuersalis, id est vniuersus episcopus, hoc enim significabat vniuersalis episcopus, ut idem Gregorius declarauit, qui testimonium potius contra Andream dixit, quia plane significauit se esse episcopum vniuersalis Ecclesiæ, sicut iam explicatum est, licet nollet se episcopum vniuersalem vocari, quasi nullus alius esset episcopus, hoc enim videbatur ei significare vniuersalis episcopus. Ex his intelliges

Quomodo
Gregorius
plane signi-
ficat esse se
episcopum
vniuersalis
Ecclesiæ.

Quomodo
Gregorius
vniuersalis
Episcopus
appellati-
one
lebat, quòd
videretur ei
perinde esse
sic appella-
ri, ut si ap-
pellaretur
vniuersus e-
piscopus,
quasi nullus
alius esset
episcopus,
cum tamen
omnes epi-
scopi essent
Coepiscopi
eius.

iam, quid sibi velit illa rubrica, qui canoni Synodi Africanae siue
 malitiose, siue ignoranter affingere voluisti. Sed Pergamus ulterius
 „ordine, sequitur enim: Quin etiã Romani pōtiffices procura-
 „runt, vt imperatorijs edictis cæteris Ecclesijs præferren-
 „tur, vt constat ex vetere historia, & ex Gratiano 96. & 97.
 „&c. adeò, vt iã dubitari nō possit, quin primatus Roma-
 „nus sit humani Iuris. Quod argumentum alij fuisse, & do-
 „ctissime persequuti sunt, itaque nihil attinet plura nunc
 „de hac re dicere. Quæ ista vetus historia, quã citas bone Anto-
 „ni? cur calas? quid pudet tui testis, si grauis est, & ἀξιόπιστος? i-
 „mitatus es Andream Freyhubium, cui tu vt subuenires, accurre-
 „sti, is enim hoc ipsum, quod tu nunc, obiecit his verbis, Huc acce-
 „dit, inquit, quod ex fide dignissimis scriptoribus constat,
 „multis post natum Christum annis Bonifacium 3. vix
 „tandem magna contentione obtinuissè à crudeli tyran-
 „no Phoca, vt caput omnium Ecclesiarum cōstitueretur
 „Ecclesia Romana, quem honorem sibi peculiariter ven-
 „dicare conatus fuit patriarcha Cōstantinopolitanus, nō
 „igitur à Petro acceperunt pontifices Romani, quẽ plenis
 „buccis iactant, primatū, sed plane Sinonijs artibus sibi ac-
 „quisuerūt. Quia tu idem sentis, & quos bonus Andreas fide di-
 „gnissimos scriptores vocauit, tu veterẽ historiã, quod illi nuper re-

Quomodo
 sicut testis
 citatus ab
 Andrea Frey-
 hubio cōtra
 eū testatus
 est, sic etiam
 hic Antonio
 Sadeeli eius
 cōmilitoni
 euenit.

spōdi, tibi responsum sit. sic enim aiebã, quia tibi, vt cæteris Prote-
 stantibus, mala mens, ac malus animus in pontificem est, quæcumq;
 in eum detorquere potes, detorques; nihil interim curans, vt rū tu-
 am potius causam lædas; vt hic, & si nō nominasti, Platina citas,
 quẽ inter scriptores fide dignissimos numeras, cuius etiã verbis v-
 sus es, qui te mendacij conuincit. Sic. n. ait Platina, Bonifacius 3.
 patria Romanus, à Phoca imperatore obtinuit, magnã tamen con-

Quomodo
 Antonius
 imperatoria
 edicta, & ve-
 terẽ historiã
 am cū dua-
 bus dif. Gra-
 tiani cōtra
 primatum

tentione, vt Sedes beati Petri apostoli, quæ caput est omnium Ec-
 clesiarū, ita & diceretur, & haberetur ab omnibus; nō enim si quid
 tale est, continuo ab omnibus tale habetur; vt si tu, aiebã, sis pro-
 bus, non tamen talis in Saxonia habearis; aut contra. Hoc ego illi
 tunc, & nunc tibi, nec enim tu vetustiorẽ, aut fide digniorem hi-
 storiam habes, quã tuus Andreas habuit, quæ te à mendacio de-
 fendat

sendat, & nō contra te testimoniū dicat, vt dixit contra *Andream* testis ab eo etsi non nominatim citatus. Idem etiam euenit tibi hic, citasti enim cum *vetere historia Gratianum* dis. 96. & 97. &c. in quibus locis, si ambas distinctiōes relegas, nihil penitus reperies, quod non tecum pugnet, vt *vehemēter cæcitatem tuam mirer, academiam tuam appello, ipsa iudicet, si quæ sunt ibi de præferenda Ecclesia Romana cæteris Ecclesijs imperatoria edicta, quæ non magis nominasti, quorum imperatorum essent, quàm veterem historiam, cuius scriptoris.* Pergis deinde, Sed cum Tertullianū dico vocasse Romanum Episcopum, episcopum episcoporum, fallis, inquis, *παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως.* Illud enim obijcit Tertullianus per ludibrium, vt ambitionem episcopi Romani perstringat. *Miror ita te interpretari, quod nemo non intelligat vasre, & malitiose te interpretari. Si per ludibriū vocat Tertullianus episcopum episcoporum, igitur per ludibrium quoq; vocat maximum, quia si maximus, igitur supra omnes episcopos est, ac proinde episcopus episcoporum, aut certe si episcopus episcoporum non est, neq; maximus est, quia alios omnes infra se non habet. Quod si neq; maximus est, nec episcopus episcoporum est, sed potius oēs alios habet æquales, quid ita ægre ferebat Tertullianus edictū Episcopi non omnib; episcopis superioris, sed potius, vt tu vis, equalis potestate? aut quorsū attinet, vocare edictū eius peremptorium? edictū enim peremptoriū an possit proponere, qui non habet potestatem in eos, quibus proponit, consule tuos Iurisconsultos. Defendens, enim Tertullianus similem Nouati errorem de non admittendis ad pœnitentiam mæchis & fornicatoribus, audio inquit, edictū etiam esse propositum, & quidem peremptoriū. pontifex scilicet maximus, episcopus episcoporum dicit, Ego & mæchiæ, & fornicationis delicta pœnitentia functis dimitto &c. Quorsum hic perstringeret Tertullianus, vt tu somnias, ambitionem pontificis? an dare veniam mæchis, & fornicarijs pœnitentibus, contrarium erat ambitioni? putasti fortasse perstrinxisse hic Tertullianum ambitionem pontificis, vt Paulus iniustitiā Ananiæ perstrinxit, cum ei dixit, & tu sedens iudicas me secundum legem, & contra legem.*

successoris
Petri à Chri-
sto constitu-
tū citat, ne-
que tamen
quorū im-
peratorum
edicta, neq;
quorū, aut
cuius scripto-
ris historiā
veterē dicat
nominauit,
ne mēdaciū
eius depre-
henderetur
sicut in du-
ab; distinct.
ab eodem
citatis depre-
hensum est.

Quo modo
quod Ter-
tullianus E-
piscopum
Romanum
in libro de
pudicitia E-
piscopum e-
piscoporum
vocat, inter-
pretatione
vasricie, &
malitia ple-
na eludere
voluit Anto-
nius, quia
aliter respo-
dere non
poterat.

Quomodo redarguatur interpretatio Antonij de episcopo à Tertulliano quasi ad perstringendam ambitionem dicto. Quomodo Antonius ambiciosus quoque faciat Apostolum in danda venia mæchis sicut Episcopum Romanum facit. Quomodo debuisse Antonium Tertullianum intelligere, nisi obruse & malitiose potius maluisse.

legem iubet me percuti? at hic Ananias inexcusabilis erat, sicut idem apostolus ad Romanos scripsit, quia in quo alterum iudicabat, seipsum condemnabat, idem enim agebat, quod iudicabat, iudicabat Ananias Paulum tanquam reum legis violatæ, ut ipse putabat, & ipse idem in iudicio contra legem plane agebat. Quid simile in pontificem dantem veniam mæchis, & fornicarijs pœnitentibus dici potuit? si habebat speciem ambitionis hæc venia, igitur ambitionem docuit Apostolus quia promisit veniam mæchis, & fornicarijs, si pœnitentiam agerent, cum dixit in epistola ad Cor. 2. de ijs, qui mæchi & fornicarij fuerant, timeo enim, ne forte cum veniro, non quales volo, inueniam vos; & paulo post, & lugeam multos ex ijs, qui ante peccauerunt, & non egerunt pœnitentiam super immunditia, & fornicatione, & impudicitia quam gesserunt. Hoc potius Antonij intelligere te oportebat, ut dissuaderet Tertullianus, si forte posset, pontifici Romano tale edictum, quale propositum esse audierat, quod errore deceptus, scripturis sanctis aduersari putabat, admonuisse eum de gradu summo, in quo erat, ne causam schismatis Coepiscopis suis præberet, quorum ipse princeps, & caput esset. Erant enim tempore Tertulliani episcopi, qui mæchos, & fornicarios ad pœnitentiam non admittebant, ut peracta pœnitentia, pacem & veniam eis darent, sequentes hæresim Nouati, & Nouatiani de lapsis, qui tamen non sciderunt Ecclesiam, ut beatus Cyprianus de eis testatur libro 4. epistolæ. 2. ad Antonianum, sic enim scripsit, & quidem apud antecessores nostros quidam de episcopis istis in prouincia nostra danda pacem Mæchis non putauerunt; & in totum pœnitentiæ locum contra adulteria clauserunt, non tamen à Coepiscoporum suorum collegio recesserunt, aut Catholica Ecclesiæ unitatem vel duritie, vel obstinatione sua ruperunt, ut quia apud alios adulteris pax dabatur, qui non dabat, de Ecclesia separaretur, manente concordie vinculo & c. pontificem itaque maximum, episcopum episcoporum vocauit, non ut perstringeret ambitionem, quo nihil insulsius, nec ineptius, neque delirius dici potuit; sed ut verum fateretur, quo magis edictum illud infamaret, quod ab eo, qui omnibus episcopis præerat, propositum est.

rum esset, unde illa exclamatio admirationis, & conquestionis, o
 edictum, cui ascribi non poterit bonum factum. Sicut hic Tertul-
 lianus appellavit pontificem Romanum Episcopum episcoporum,
 sic beatus Cyprianus libro 4. epist. 2. ad Antonianum dixit de
 Cornelio facto episcopo Romano ascendisse ad Sacerdotij sublime
 fastigium. Quomodo ad sublime fastigium sacerdotij, id est, epi-
 scopatus ascendit, si non erat supra omnes? sicut enim summum non
 est, nisi unum, sic fastigium non est, nisi unum sit, quod alijs in-
 ferioribus præminet, æquale enim æqualibus non præminet.
 Illud autem, quod hic adiunxisti, fallis παρά τὸ σχῆμα τῆς λέξεως
 cui non moueat risum? dic mihi bone Sophista, & in Aristotelicis
 elenchis callentissime erudite, quid est in his duobus verbis,
 Episcopus episcoporum, simile illis exemplis, quæ tuus Aristoteles
 in explicatione fallaciæ παρά τὸ σχῆμα τῆς λέξεως posuit? Sic enim
 ait, Sophistici elenchi, id est, captiones & fallaciæ, propter figu-
 ram dictionis accidunt, quando non idem eodem modo exponitur,
 ut si quod est masculini generis, propter figuram dictionis inter-
 pretemur esse fæminini; aut contra; similiter in neutro. Aut rur-
 sus quod est in vna categoria, interpretemur esse alterius, ut
 quantum quale; aut contra; aut facere pati; aut contra; item, si quod
 significat sic, aut aliter dispositum esse, figura, & similitudine dicti-
 onis significet agere, ut valere simili figura dictionis dicitur, ut
 scindere; illud tamen significat quale aliquid, & sic dispositum esse;
 hoc verò aliquid facere. hæc tuus Philosophus: accomoda tu nunc
 ad ista exempla istas duas dictiones episcopus episcoporum, ut pro-
 bes fallere me παρά τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. Credo pudet te iam fal-
 laciæ tuæ, tu enim es tu, qui dicis, quod non intelligis, nec est; ut
 aliquid dicere videaris; ut sis verè Sophista, qui studes ad fallen-
 dum, ut sapiens existimeris. Sed contra euemet: insipientia enim
 tua, nota erit omnibus tuæ academice, quia veritati resistis, feci-
 sti itaq; ut sæpe alias, quod heretici solent, quibus mos est, in-
 quit Tertull. disputans contra Hermogenem, simplicia quæq; tor-
 quere. Quid enim simplicius dici poterat ab eo, qui semper de Ec-
 clesia Romana honorificè, & de Petro Ecclesie petra loqui solitus

episcopum
 Romanum
 episcopum
 episcoporum,
 & maximū,
 ut pertrin-
 geret eius,
 ambitionē,
 si considere-
 tur, de qua
 re ageretur,
 cum sic eū
 vocauit, &
 quid edictū
 perempro-
 rium voca-
 tur.

Quomodo
 Antonius
 cū medicit
 fallere figu-
 ra dictionis
 ipse fallit &
 que sit fala-
 cia figuræ di-
 ctionis, ig-
 norare se o-
 stendit.

Quomodo
 Antonius
 Sadeel sit
 vere Sophi-
 sta.

Mos heretico-
 rum à
 Tertulliano
 notatus,
 quem morè
 Antonius
 imitatur.

erat, quàm pontificem Romanum, maximum Episcoporum dicere? Sed pergit Antonius refutare obiecta sibi.

C A P V T XIX.

De Canone sexto Synodi Nicenæ & de particula *ἕνεκεν*, quomodo non similitudinē, vt Antonius contendit, sed causam significet, & quomodo id probetur testimonijs ab ipso pro se citatis: itē explicatio & probatio philosophica significare causam hanc particulam in Canone Niceno. & verbi *ἕνεκεν* interpretatio. & quomodo ratione boni ordinis, ad quem confitetur Antonius spectasse Canonem Nicenum, idem Antonius redarguitur multipliciter, & quā multis modis Ecclesiam prodat, cum ad ius humanum reuocat primatum Episcopi Romani. item de vetustissimo statuto Synodi Carthagin. non prouocandi ad pontificem, quomodo illud Cyprianus intellexerit ipso interprete, & alijs episcopis Africanis interpretibus.

Vòd autē (inquit) sextum Canonē Nicenæ Synodi, eludere voluisti ex particula *ἕνεκεν*, qua dicis causā efficientem significari: id verò minus etiā est, quàm Sophisticū; licet ante te Pamelius idē tētauerit. Disce vero à grāmaticis, quid

Quomodo *ἕνεκεν* non similitudinem & exemplum significet, si cur Antonius iudis in Græcis litteris falso affirmat, & quomodo suis exemplis ex scriptura peritis redarguatur.

ἕνεκεν differat à *διότι*. Cæterū, qui non perspiciat similitudinē, & exemplum, nō autem causam efficientē proponi? habet, inquit Canō, etiā ipso Pamelio citante, Episcopus Alexandrinus Libyæ, & Pentapolis potestaté, quoniam & Romano hæc est consuetudo, hic *ἕνεκεν* nō causam efficientē significat, sed rationē similitudinis, nempe vt simili iure vtatur Episcopus Alexandrinus, itemque Antiochenus, quo Romanus vtī cōsueuit. Qui ad Grāmaticos prouocasti, vt negares significare causā *ἕνεκεν*, cur nō citasti testem vnū saltem Grammaticū, qui dixerit, significare similitudinē? & poni pro *ὡς, ὡς ὡς, καὶ ὡς, καὶ ὡς*, velut siccut, quem admodū; hæc enim & alia eiusmodi, sunt similitudinis, vel exēpli. Aut rursus sinemine reperire potuisti, aliqui testimoniū eius produxisses, cur nō prouocasti te tyronē in Græcis me ad Grāmaticos prouocare? sed omittamus Grāmaticos, qui te oēs condemnant, nullus .n. dicit, quod tu, similitudinē, & exēplum significare *ἕνεκεν*; ego ad testimonia, qua tu cōtra te recitasti, & ad academiā tuā te prouoco; cū Lucas ait, vt tu etiā dicis, visū esse sibi cōscribere historiā euāgelicā, quoniā multi aggressi essent eandē narrationē cōponere, sic .n. tu scribis, an nō plane causā scribendi declarat vox *ἕνεκεν*, qua Latinis est quoniam? quis vnquā dixit, quoniā, similitudinē, aut exemplū significare? verū hic è Græco huius proœmij Lucæ euāgelistæ eruditissimā interpretationē Photij Cōstantinopolitani. Hoc proœmij, inquit, duo habet capita, alterū est cōmendatio eorū, qui ante te cōscripserant euāgelij, vt Matthai, & Marci; alterū, causā propter quā ad scri-